

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού
αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες
εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Η Πρώτη Μέρα στο Σχολείο: αναπαραστάσεις σε αφηγηματικά
κείμενα»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΝΕΖΗ

Εφαρμογή: ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνι 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η Πρώτη Μέρα στο Σχολείο: αναπαραστάσεις σε αφηγηματικά κείμενα

Εφαρμογή σεναρίου

Ελένη Ξυλά.

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Νέζη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Ν. Επιβατών.

Χρονολογία

Από 14-09-2013 έως 19-10-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

1η ενότητα: *Πρώτες μέρες σε ένα νέο σχολείο*

2η ενότητα: *Επικοινωνία στο σχολείο*, εμπλέκει στη σκοποθεσία της και άλλες ενότητες, όπως την 3^η, την 5^η, την 8^η, την 9^η και τη 10^η.

Διαθεματικό

Όχι.

Χρονική διάρκεια

22 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη.

II. Εικονικός χώρος: Wiki

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Κατά τον σχεδιασμό του project ενημερώθηκαν τα παιδιά ότι θα ακολουθηθεί μια συμμετοχικού τύπου διαδικασία στη διδακτική πορεία. Παρατηρήθηκε μια αρχική αμηχανία, αν και είχαν προηγούμενη εμπειρία στο δημοτικό και με τη χρήση του διαδικτύου και το project. Δόθηκε χρόνος στη δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος και κλίματος εργασίας. Τα παιδιά δεν ήταν εξοικειωμένα με την πλατφόρμα του Wiki, ωστόσο έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον να γνωρίσουν τον νέο χώρο εργασίας τους. Καλό είναι με τη χρήση του βιντεοπροβολέα στο εργαστήριο των Η/Υ να παρουσιάζεται το περιβάλλον του Wiki, να δημιουργηθούν οι λογαριασμοί εισόδου και να αρχίσει η δράση. Επίσης αξιοποιήθηκε και το περιβάλλον του Edmodo.

Η ομάδα στο εργαστήριο

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο της Μαρίας Νέξης κινείται εντός του πεδίου της Θεωρίας της Εμπλαισιωμένης ή Εγκαθιδρυμένης Μάθησης (Situated Learning Theory) (Lave & Wenger 1991) και οργανώνεται γύρω από την επίλυση αυθεντικού προβλήματος που έχει νόημα για τους ίδιους τους μαθητές/τριες (problem-based learning). Ζητούμενο ήταν να διερευνήσουν τα παιδιά τον τρόπο με τον οποίο αναπαρίσταται η πρώτη μέρα στο σχολείο στις αφηγήσεις διαφορετικών υποκειμένων σε ποικίλες περιστάσεις επικοινωνίας, να κατασκευάσουν τη δική τους αφήγηση και να την επικοινωνήσουν στη σχολική κοινότητα.

Ως αφηγηματικά κείμενα χρησιμοποιήθηκαν όσα προτείνονται παρακάτω: ειδήσεις, ρεπορτάζ (στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, σε δημοσιογραφικά ιστολόγια), διαφημίσεις (αφίσες, ραδιοφωνικά ή τηλεοπτικά σποτ, κ.ά.), κόμικς, γελοιογραφίες, διηγήματα, μυθιστορήματα (λογοτεχνία), συνεντεύξεις, αυτοβιογραφικές εξιστορήσεις σε ημερολόγια ή ιστολόγια, κινηματογραφικές ταινίες ή σήριαλ. Η επιλογή τους αποδείχθηκε κατά την εφαρμογή ότι ήταν εύστοχη και αποδοτική, ως προς τη στοχοθεσία.

Καθώς πρόκειται για μαθητές/τριες της Α΄ τάξης οι οποίοι βίωναν τις πρώτες μέρες προσαρμογής τους στο νέο περιβάλλον του γυμνασίου, το ζητούμενο που τέθηκε ανταποκρινόταν στα βιώματά τους. Οι μαθητές/-τριες κλήθηκαν να επεξεργαστούν ποικίλο ειδολογικά κειμενικό υλικό ακολουθώντας τις οδηγίες του Φύλλου Εργασίας, προκειμένου να διευρύνουν την οπτική τους γύρω από ένα επίκαιρο θέμα που είχε νόημα για τους ίδιους, να αναπτύξουν αναγνωστικές δεξιότητες, να παραγάγουν λόγο προφορικό, γραπτό, υβριδικό, αξιοποιώντας ποικιλία

σημειωτικών κωδίκων σε όσο το δυνατόν αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας, και να εξοικειωθούν με στρατηγικές αφήγησης.

Τα παιδιά ασκήθηκαν στην ανάπτυξη στρατηγικών ανάγνωσης, κατανόησης και παραγωγής αφηγηματικού λόγου σε γλωσσικά και πολυτροπικά κείμενα και υπερκείμενα και έγινε σοβαρή προσπάθεια να εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς κατασκευής νοήματος κατά την επικοινωνιακή διαδικασία. Παρατηρήθηκε τις πρώτες φορές γενικευμένα σοβαρό πρόβλημα στην αναγνωστική διαδικασία τόσο της προφορικής όσο και της νοηματοδοτούμενης, το οποίο ξεπεράστηκε σιγά σιγά και σαφώς το συγκεκριμένο σενάριο λειτούργησε βοηθητικά.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τη δημιουργό του σεναρίου η βασική του ιδέα αναπτύσσεται γύρω από την επίλυση αυθεντικού προβλήματος, που ανταποκρίνεται στις προσλαμβάνουσες των μαθητών/τριών, προκειμένου να αναδειχθούν οι παράμετροι της επικοινωνίας που επηρεάζουν τη νοηματοδότηση των κειμένων και πρόθεσή της ήταν να ασκηθούν οι μαθητές/τριες σε στρατηγικές ανάγνωσης και παραγωγής αφηγηματικού λόγου. Το συγκεκριμένο σενάριο είναι μια πρόταση που μπορεί να αξιοποιηθεί και σε άλλες τάξεις, προκειμένου οι νεαροί χρήστες της γλώσσας να αναπτύξουν δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής αφηγηματικών κειμένων και υπερκειμένων, γλωσσικών και πολυτροπικών.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Η Νέξη με το σενάριο επιδιώκει μέσα από την ανάγνωση ποικίλων αφηγηματικών

κειμένων οι μαθητές/τριες να έχουν την ευκαιρία να διευρύνουν την οπτική τους και να εκφέρουν προσωπικό λόγο γύρω από ένα ζήτημα που έχει νόημα γι' αυτούς, όπως η επιστροφή στα θρανία και η πρώτη μέρα στο σχολείο, και μάλιστα στο γυμνάσιο. Καθώς τα κείμενα ως πράξεις κοινωνικές αναδεικνύουν διαφορετικές αναπαραστάσεις του θέματος, οι νεαροί αναγνώστες συνειδητοποίησαν ότι η νοηματοδότησή τους ως πράξη επικοινωνίας εντός συγκεκριμένου πλαισίου προϋποθέτει ανταλλαγή διαφορετικών γνώσεων και στάσεων και απαιτεί ενσυναίσθηση κατά τη διαπραγμάτευση του νοήματος. Παράλληλα, είχαν την ευκαιρία να αναγνωρίσουν την ευρύτατη διάδοση του αφηγηματικού τρόπου στην καθημερινή επικοινωνία και να ασκηθούν στη διάκριση του αφηγηματικού από τον μη αφηγηματικό τρόπο. Με αυτόν τον τρόπο διευκολύνθηκε τόσο η νοητική ανάπτυξη των παιδιών όσο και η διαδικασία κοινωνικοποίησής τους, σύμφωνα με τα δεδομένα της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας (Γεωργακοπούλου & Γούτσος 1999).

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση συνέβαλε στη διαμόρφωση θετικού συγκινησιακού κλίματος στην κοινότητα μάθησης, καθώς έδωσε τη δυνατότητα στους/στις μαθητές/-τριες να μοιραστούν σκέψεις και συναισθήματα, να επεξεργαστούν αυθεντικά κείμενα και να παραγάγουν λόγο εμπλεκόμενοι ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς και να στοχαστούν πάνω στις στάσεις και πεποιθήσεις τους για το σχολείο και στις ποικίλες αναπαραστάσεις αυτού του θέματος. Η διαδικασία της αφήγησης της προσωπικής τους εμπειρίας από την πρώτη μέρα στο σχολείο μέσα στο περιβάλλον της ομάδας συντέλεσε θετικά στην πορεία κατανόησης του εαυτού τους. Οι δεσμοί που διαμορφώθηκαν μέσα στον μικρό κύκλο αφήγησης διευκόλυναν τα άτομα να αναγνωρίσουν σκέψεις και συναισθήματα που δεν θα είχαν κατορθώσει μόνα τους (Lambert 2010). Η αφήγηση συνιστούσε πράξη αναστοχασμού.

Η ομάδα συζητά και παίρνει αποφάσεις

Γνώσεις για τη γλώσσα

Σύμφωνα με τη δημιουργό, το συγκεκριμένο σενάριο συνάδει με τις σύγχρονες τάσεις στη διδακτική της γλώσσας, παιδαγωγική του γραμματισμού/literacy education, θεωρία των κειμενικών ειδών/genre theory), σύμφωνα με τις οποίες η γλωσσική διδασκαλία προσανατολίζεται στην ανάδειξη της γλώσσας σε δυναμικό σημειωτικό σύστημα, η αποτελεσματική χρήση του οποίου συναρτάται προς τις περιστάσεις επικοινωνίας και το κειμενικό είδος που επιλέγεται (Χατζησαββίδης 2003· Macken-Horarik 2000· Johns 2002). Τα κείμενα δεν αντιμετωπίστηκαν απλώς ως συστήματα δομών, αλλά ως πράξεις επικοινωνίας, για την κατανόηση των οποίων λαμβάνονται

υπόψη παράγοντες, όπως ο πομπός, ο δέκτης, οι κώδικες που αξιοποιούνται για τη συγκρότηση του μηνύματος, τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη μετάδοσή του, ο σκοπός στον οποίο αποβλέπει ο δημιουργός του, οι συμβάσεις του κειμενικού είδους. Στη συγκεκριμένη διδακτική εφαρμογή επιδιώχθηκαν περιστάσεις αυθεντικής επικοινωνίας και επιλέχθηκαν κείμενα αφηγηματικού τύπου που αξιοποιούσαν πέραν του γλωσσικού και άλλους σημειωτικούς κώδικες και ανταποκρίνονταν στην πολιτισμική εμπειρία των μαθητών/-τριών. Οι νεαροί αναγνώστες και παραγωγοί νοήματος σε γενικές γραμμές κατάφεραν να αναγνωρίσουν:

- κειμενικές συμβάσεις όσον αφορά τα δομικά συστατικά της αφήγησης: χωροχρονικό πλαίσιο δράσης, πρόσωπα-χαρακτήρες, ανατροπή μιας αρχικής κατάστασης, δοκιμασίες για την αποκατάστασή της, εμπόδια και ανατροπές, κορύφωση της δράσης, τελική έκβαση, λύση, αποτίμηση της δράσης, τη χρονική και αφηγηματική τάξη στη διαδοχή των γεγονότων, την οπτική γωνία του αφηγητή, τον ρόλο του διαλόγου και της περιγραφής ή της εικόνας που υποκαθιστά την περιγραφή στην εικονογραφημένη αφήγηση, τον όρο σκηνή·
- παράγοντες που καθιστούν το κείμενο πράξη επικοινωνίας, όπως ο πομπός, ο δέκτης, οι κώδικες που αξιοποιούνται για τη συγκρότηση του μηνύματος, τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη μετάδοσή του, ο σκοπός στον οποίο αποβλέπει ο δημιουργός του, οι σχέσεις που επιτρέπει και ενδεχομένως επιβάλλει μεταξύ του κατασκευαστή και του αναγνώστη του ή μεταξύ του αναγνώστη και άλλων φορέων, ο χώρος και ο χρόνος δημιουργίας και ανάγνωσης του κειμένου, η επικοινωνία του με άλλα κείμενα·
- γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα που επιλέγονται στην επικοινωνιακή πράξη για τη νοηματοδότηση του κειμένου, όπως χρόνοι των ρημάτων, χρονικές προτάσεις, χρονικά επιρρήματα, είδη των προτάσεων ως προς τη δομή και σημασία τους, τρόποι σύνδεσης των προτάσεων μεταξύ τους, σημεία στίξης

- λεξιλογικές επιλογές που αναδεικνύουν το ύφος του κειμένου και σηματοδοτούν την πρόθεση του δημιουργού όσον αφορά τη λειτουργία του κειμένου·
- παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία του προφορικού λόγου και τους τρόπους που αναπαρίστανται σε υβριδικά και πολυτροπικά κείμενα.

Γραμματισμοί

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου τα τελευταία χρόνια, προσεγγίσεις με βάση τα κειμενικά είδη επηρέασαν σημαντικά τη διδασκαλία και τη μάθηση της γλώσσας διευρύνοντας τα όρια του γραμματισμού πέρα από το γλωσσικό μάθημα, αξιοποιώντας όλα τα γνωστικά αντικείμενα του ΑΠΣ (Ζάγκα 2009). Οι προσεγγίσεις αυτές βρήκαν εκτεταμένη εφαρμογή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αυστραλία (Macken-Horarik 2000·Johns 2002), με στόχο τη βελτίωση των ικανοτήτων γραμματισμού των μαθητών που προέρχονταν από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά στρώματα, αλλά και μη αγγλόφωνων μαθητών που φοιτούσαν σε «μειονεκτούντα» σχολεία, λόγω του ότι οι μαθητές αυτοί εξακολουθούσαν να παρουσιάζουν χαμηλά επίπεδα γραμματισμού ακόμη και μετά από δέκα χρόνια γλωσσικής αγωγής (Ζάγκα 2009).

Με βάση τα παραπάνω θεωρήθηκε αναγκαία η επαφή και η εξοικείωση των μαθητών με κείμενα και είδη λόγου από ένα ευρύ φάσμα μέσων και πολιτισμικών πηγών, ώστε να μπορέσουν διδάσκοντες και διδασκόμενοι να αναπτύξουν κατανόηση των τρόπων με τους οποίους τα κείμενα τοποθετούνται και παράγονται ιστορικά και κοινωνικά και συνιστούν ««σχεδιασμένα» τεχνουργήματα» (Kalantzis & Cope 2001· Ζάγκα 2009). Στο πλαίσιο αυτό επιβάλλεται κατά τη διδακτική αξιοποίηση κειμένων η μετακίνηση του πεδίου παρατήρησης αποκλειστικά από τη γλωσσική πληροφορία στον συνδυασμό των πληροφοριών που φέρνει η γλώσσα και οι άλλοι «τρόποι» που συνυπάρχουν σε ένα κείμενο, όπως είναι οι τυπογραφικοί χαρακτήρες, το χρώμα, τα σχέδια, οι φωτογραφίες κλπ., καθώς κάθε κείμενο του κοινωνικού χώρου είναι

πολυτροπικό, όπως τονίζεται από τους Kress & Van Leeuwen (1996), και, συνεπώς, η δράση της γλώσσας ενδέχεται να προσανξάνεται, να συμπληρώνεται ή και να αναιρείται από τη δράση άλλων τρόπων κατασκευής της σημασίας (Ζάγκα 2009).

Ως προς τους γραμματισμούς το συγκεκριμένο σενάριο επιδίωξε, σύμφωνα με τα Νέα Προγράμματα Σπουδών, οι μαθητές/-τριες:

- Να κατανοήσουν ότι ο λόγος των κειμένων που αναδύονται μέσα από τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των πολυμέσων είναι λόγος που διαφέρει ως προς τα χαρακτηριστικά του από τον καθημερινό προφορικό και γραπτό λόγο, ώστε να είναι σε θέση να τον αναγνωρίζουν, να τον αξιολογούν και να τον χρησιμοποιούν.
- Να κατανοήσουν ότι η γλώσσα κατέχει μεν κεντρική θέση στην πρόσληψη της πραγματικότητας και στην επικοινωνία, αλλά ότι και άλλα σημειωτικά συστήματα όπως οι εικόνες, τα γραφήματα, τα σύμβολα, τα διαγράμματα κι άλλα οπτικά σύμβολα παίζουν κι αυτά σημαντικό ρόλο.

Ειδικά όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της ψηφιακής αφήγησης (digital storytelling) οι μαθητές/-τριες κατάφεραν να αναγνωρίζουν τα επτά συστατικά (The Seven Elements of Digital Storytelling):

- Point of View (το θέμα και η οπτική που αναδεικνύεται).
- Dramatic Question (το δραματικό πρόβλημα).
- Emotional Content (το συναισθηματικό περιεχόμενο).
- The Gift of Your Voice (το χάρισμα της φωνής).
- The Power of the Soundtrack (η μουσική υπόκρουση και οι συνδηλώσεις που προκαλεί).
- Economy (η οικονομία).
- Pacing (ο ρυθμός).

Επιπλέον, το σενάριο στη συγκεκριμένη εκδοχή του προέβλεπε την ενεργό εμπλοκή των μαθητών/-τριών στην αναζήτηση, συγκέντρωση και επεξεργασία αυθεντικού

κειμενικού υλικού. Το προτεινόμενο σενάριο επελέξε τη μέθοδο project με στόχο οι νεαροί ερευνητές να ασκηθούν σε δεξιότητες νέου γραμματισμού (Κουτσογιάννης 2010), όπως: η αναζήτηση, ο εντοπισμός, η αξιολόγηση, η ανάγνωση και η οργάνωση του διαδικτυακού πληροφοριακού υλικού για την επιτέλεση συγκεκριμένου έργου. Εξάλλου, η αξιοποίηση περιβαλλόντων του Web2.0 για την υλοποίηση του project στο γλωσσικό μάθημα προβλέπεται στα Νέα Προγράμματα Σπουδών για τη Νεοελληνική Γλώσσα στο Γυμνάσιο.

Συγκεκριμένα, επιδιώχθηκε όσον αφορά τη γλώσσα και γλωσσική επικοινωνία οι μαθητές/τριες:

- *Να κατανοήσουν και να αποδεχτούν τα εργαλεία του ιστού δεύτερης γενιάς (web.2.0) ως μια πρακτική του ψηφιακού γραμματισμού, η οποία συνδυάζει τη λεκτική με την οπτική παράμετρο.*
- *Να κατανοήσουν πως τόσο η κατανόηση όσο και η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου μπορούν να υποστηριχτούν από εργαλεία web2.0 παρεμβαίνοντας υποβοηθητικά στην καλλιέργεια της ΝΕ.*
- *Οι νέοι μαθητές και μαθήτριες που ανήκουν στη γενιά του διαδικτύου και έχουν εξοικειωθεί με αλληλεπιδραστικά μέσα, να μεταφέρουν τις δεξιότητες αυτές στη μάθηση.*
- *Να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να επιλέγουν το εργαλείο web2.0 που αυτοί επιθυμούν για να επικοινωνήσουν κι έτσι η γλωσσική διδασκαλία να αποτελέσει μια επικοινωνιακή πράξη. (Οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες (Wikis), οι ιστοσελίδες/τα ιστολόγια (weblogs/blogs), τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social networking), οι ψηφιακές πλατφόρμες που φιλοξενούν λογισμικά και δραστηριότητες αποτελούν μια ψηφιακή εφαρμογή χρήσης και διδασκαλίας της γλώσσας).*

Διδακτικές πρακτικές

Το σενάριο, καθώς αναπτύχθηκε με τη μέθοδο project, αναγνώριζε μεγαλύτερο βαθμό αυτενέργειας και πρωτοβουλίας στους νεαρούς μαθητές/τριες. Τα παιδιά ήταν εξοικειωμένα από το δημοτικό με την παραπάνω μέθοδο και εργάστηκαν μεθοδικά. Η διαδικασία της αξιολόγησης είχε διαμορφωτικό χαρακτήρα. Παράλληλα, και οι εμπλεκόμενοι/-ες μαθητές/τριες είχαν την ευκαιρία να εξοικειωθούν με διαδικασίες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης. Αξιολόγησαν τη συμμετοχή τους στην ομάδα εργασίας ατομικά και το προϊόν της δουλειάς τους σε επίπεδο ομάδας (αυτοαξιολόγηση), επίσης το προϊόν της εργασίας των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση). Η εφαρμογή ολοκληρώθηκε με αναστοχαστικές πρακτικές που δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές/τριες να προβληματιστούν πάνω στις επιλογές τους και τις στρατηγικές τους στην ανάγνωση-κατανόηση και παραγωγή κειμένων (μεταγνωστικές δεξιότητες).

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το ενδιαφέρον στην εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου εστιάστηκε και στον χωρισμό των φάσεων.

Ο σχεδιασμός του project προέβλεπε τις ακόλουθες φάσεις:

Α΄ φάση: Οι μαθητές ως αναγνώστες.

Β΄ φάση: Οι μαθητές ως ερευνητές και αναγνώστες.

Γ΄ φάση: Οι μαθητές ως αφηγητές

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών θέτουν ως στόχο να μπορούν οι μαθητές/-τριες «να κατανοήσουν ότι κάθε επικοινωνιακό συμβάν διαμορφώνεται από ποικίλους επικοινωνιακούς παράγοντες (σκοπός, πομπός, δέκτης, κοινωνικό πλαίσιο, θεσμοθετημένες κοινωνικές πρακτικές, σχέσεις ισότητας, ανισότητας, αυθεντίας, αλληλεγγύης μεταξύ των συμμετεχόντων, παγιωμένες ή μη γλωσσικές και κειμενικές πρακτικές κτλ.), ώστε να είναι σε θέση να τους ανακαλύπτουν, να τους κατονομάζουν και να εξηγούν το ρόλο τους». Η επιδίωξη της αυθεντικότητας κατά τη μαθησιακή διαδικασία συνάδει με την αντίληψη ότι η γλωσσική εκπαίδευση δεν μπορεί να συντελείται αποπλαισιωμένα. Άλλωστε, σύμφωνα με τα Νέα Προγράμματα Σπουδών για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας, οι μαθητές/-τριες ως χρήστες της γλώσσας επιδιώκεται «να κατανοήσουν ότι τα κειμενικά είδη και η γλωσσική τους μορφή αποτελούν προϊόντα κοινωνικών παραγόντων και σχέσεων εξουσίας μεταξύ των επικοινωνούντων, δηλαδή ότι δεν είναι τυπολογικά σταθερές και αναλλοίωτες κατηγορίες, αλλά ότι μετασχηματίζονται ιστορικά αλλά και συγχρονικά ανάλογα με τις επικοινωνιακές ανάγκες της εκάστοτε κοινότητας αλλά και στη βάση οικονομικών, πολιτικών και πολιτισμικών αλλαγών».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Σύμφωνα με τη δημιουργό του σεναρίου, η χρήση των Τ.Π.Ε υποστηρίζει την αυτόνομη πορεία του μαθητή προς τη γνώση και τη διερευνητική, βιωματική και συνεργατική μάθηση. Ταυτόχρονα προάγει τον ρόλο του δασκάλου από αυτόν του απλού καθοδηγητή, σε εκείνον του συντονιστή για την απόκτηση γνώσης. Παρέχεται η δυνατότητα άμεσης και εύκολης πρόσβασης σε πλήθος πληροφοριών, γεγονός που λειτουργεί παρωθητικά για το μαθητή και διευκολύνει την προσέγγιση των πηγών. Δίνει τη δυνατότητα στον μαθητή να πορευθεί στο δικό του δρόμο προς τη μάθηση, μέσα από μια ποικιλία εναλλακτικών επιλογών. Διευκολύνει τη συνάντηση του

μαθητή με το κείμενο. Ενισχύει τη δυνατότητα αξιοποίησης της συλλογικής εμπειρίας μέσα από συνεργατικά περιβάλλοντα. Βελτιώνει τη δυνατότητα παραγωγής γραπτού λόγου μέσα από περιβάλλοντα που επιτρέπουν τον πειραματισμό, τη δοκιμή, τον έλεγχο. Υποστηρίζει τη δημιουργική έκφραση του μαθητή, καθώς ενσωματώνει ποικίλες μορφές έκφρασης ατομικής, συλλογικής και άμεσης, έμμεσης επικοινωνίας.

Κείμενα

- το βίντεο http://www.youtube.com/watch?v=WdPS-Z5aU_U (Ένα τηλεοπτικό κοινωνικό μήνυμα της Νεολαίας Υπέρ των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων. <http://www.youthforhumanrights.org>)
- το φωτογραφικό ιστορικό ρεπορτάζ περιοδικού τύπου <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22733&subid=2&pubid=5838819>
- το επίκαιρο για την τρέχουσα σχολική χρονιά δημοσιογραφικό άρθρο ηλεκτρονικού τύπου <http://www.skai.gr/news/greece/article/179831/anoigoun-ta-sholeia-agonas-dromou-gia-ta-vivlia/>
- τηλεοπτικό ρεπορτάζ για την έναρξη των σχολείων την τρέχουσα σχολική χρονιά <http://www.youtube.com/watch?v=9h6K7G5MDbM>
- απόσπασμα από τηλεοπτικό σήριαλ ***Παραπέντε*** <http://www.youtube.com/watch?v=eHXkdjUrCOE&feature=related>
- το κείμενο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α΄ τάξης, [«Η Νέα Παιδαγωγική»](#) του Ν. Καζαντζάκη

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

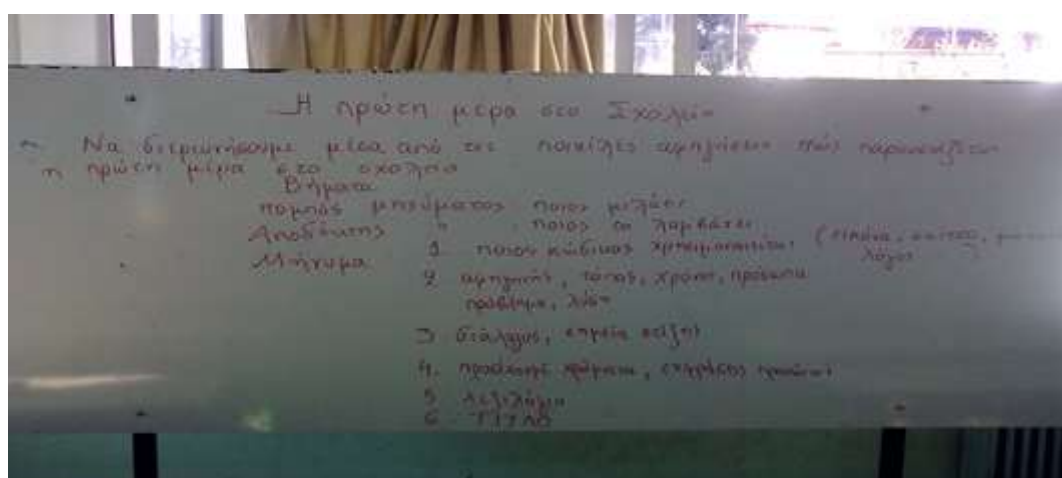
Α΄ Φαση: Οι μαθητές ως αναγνώστες (8 διδακτικές ώρες)

Εξοικείωση με το θέμα (2 διδακτικές ώρες)

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό αξιοποιήθηκε ένα συνεχές δίωρο, για να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με το θέμα. Σε αυτήν τη φάση κατά την εφαρμογή αποτυπώθηκε στον πίνακα η πρώτη αποστολή και παρακολούθησαν τα παιδιά αποσπάσματα από

κινηματογραφικές ταινίες, που τους ήταν οικεία, στον διαδραστικό πίνακα, ενώ στον συμβατικό πίνακα αναγράφηκε η πρώτη αποστολή: *Αποστολή μας είναι να διερευνήσουμε μέσα από ποικίλες αφηγήσεις πώς παρουσιάζεται η πρώτη μέρα στο σχολείο, έτσι ώστε να διευρύνουμε την οπτική μας για ένα θέμα που μας αφορά άμεσα.* Βλ. και [Φύλλο Εργασίας](#).

Ενδεικτικά. Η πρώτη αποστολή τους στον συμβατικό πίνακα

α) απόσπασμα από την ταινία κινουμένων σχεδίων *Ψάχνοντας τον Νέμο* στη διεύθυνση <http://www.youtube.com/watch?v=kNNDu2c1u2s>,

Απόσπασμα από την ταινία *Ψάχνοντας τον Νέμο*

β) απόσπασμα από την ταινία [*Ο κύκλος των χαμένων ποιητών*](#) (α' μέρος).

Απόσπασμα από την ταινία *Ο κύκλος των χαμένων ποιητών*

Αξιοποιώντας τη στρατηγική του καταιγισμού ιδεών, κλήθηκαν τα παιδιά να αναγνωρίσουν τα συναισθήματα των ηρώων μέσα από τα γλωσσικά (λόγια των ηρώων), παραγλωσσικά (χρωματισμός φωνής, παύσεις, επαναλήψεις) και

Στο τέλος αυτής της διαδικασίας ζητήθηκε από τους μαθητές/τριές του να μοιραστούν στην ολομέλεια τα συναισθήματα και τις προσδοκίες με τις οποίες έρχονται στο μάθημα. Στον βιντεοπροβολέα τους παρουσιάστηκε το παρακάτω υλικό και δημιουργήθηκε ένα γενικότερο κλίμα ευφορίας:

- το εικονιστικό υλικό:

(πηγή: <http://www.okosmosgyromas.gr/node/95>)

(πηγή: <http://blogs.sch.gr/tgiakoum/archives/8909>)

- το σχολικό βιβλίο της Νεοελληνικής Γλώσσας Α΄ Γυμνασίου, [ενότητα 1Γ](#) (σ. 21):

Πειραματισμοί, φυλλάδιο του Πειραματικού Λυκείου Αγίων Αναργύρων, 2001

- το βίντεο http://www.youtube.com/watch?v=WdPS-Z5aU_U (Ένα τηλεοπτικό κοινωνικό μήνυμα της Νεολαίας Υπέρ των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων. <http://www.youthforhumanrights.org>)
- το φωτογραφικό ιστορικό ρεπορτάζ περιοδικού τύπου <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22733&subid=2&pubid=5838819>
- το επίκαιρο για την τρέχουσα σχολική χρονιά δημοσιογραφικό άρθρο ηλεκτρονικού τύπου <http://www.skai.gr/news/greece/article/179831/anoigoun-ta-sholeia-agonas-dromou-gia-ta-vivlia/>
- τηλεοπτικό ρεπορτάζ για την έναρξη των σχολείων την τρέχουσα σχολική χρονιά <http://www.youtube.com/watch?v=9h6K7G5MDbM>
- απόσπασμα από τηλεοπτικό σήριαλ **Παραπέντε** <http://www.youtube.com/watch?v=eHXkdjUrCOE&feature=related>

Από όλα τα παραπάνω αυτό που προκάλεσε ένα γενικότερο κλίμα ευφορίας ήταν το απόσπασμα από τη δημοφιλή σειρά το *Παραπέντε* με τις γριούλες μαθήτριες με τις μπλε ποδιές.

Αναγνωριστικός γραμματισμός (8 διδακτικές ώρες)

Η μαθησιακή διαδικασία σε αυτήν τη φάση κινήθηκε εντός του πεδίου του αναγνωριστικού γραμματισμού. Οι μαθητές/τριες ασκήθηκαν στην αναγνώριση των βασικών παραγόντων της επικοινωνιακής πράξης (πομπός, δέκτης, κώδικας, σκοπός, μέσο επικοινωνίας), των συμβάσεων του αφηγηματικού τρόπου (γραμματική της αφήγησης: ενδείξεις χρόνου και χώρου, αφηγητής και οπτική γωνία, πρόσωπα κύρια και δευτερεύοντα, σχέσεις προσώπων και ρόλοι, πλοκή-εξέλιξη) και στον τρόπο που συνεργάζονται για τη νοηματοδότηση του κειμένου. Τα παιδιά άρχισαν να καταλαβαίνουν:

- ότι η αφήγηση χωράει όχι μόνο στη λογοτεχνία, αλλά και στην είδηση και στο κόμικς και στη διαφήμιση κλπ. (ποικιλία ειδών)·
- ότι τα χαρακτηριστικά των (αφηγηματικών) κειμενικών ειδών διαμορφώνονται μέσα σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο·
- ότι το νόημα δεν προκύπτει μόνο από τη γλώσσα, αλλά και από άλλους τρόπους/πόρους επικοινωνίας·
- ότι τα γλωσσικά στοιχεία στα αφηγηματικά κείμενα οργανώνονται με συγκεκριμένους τρόπους (μικροδομή και μακροδομή: επιλογή λέξεων στον παραδειγματικό άξονα, παράταξη και σύνδεση λέξεων-φράσεων στον συνταγματικό, οργάνωση των παραγράφων και εξέλιξη της ιστορίας)·
- ότι το ρήμα (και τα παρεπόμενά του) είναι καθοριστικό στοιχείο στην αφήγηση·

- ότι στη γραμματική της αφήγησης εμπεριέχονται ενδείξεις χρόνου και χώρου, αφηγητής και οπτική γωνία, πρόσωπα κύρια και δευτερεύοντα, σχέσεις προσώπων και ρόλοι, πλοκή-εξέλιξη·
- ότι η γραμματική αυτή διαφοροποιείται ανάλογα με το μέσο και τους τρόπους επικοινωνίας (κόμικς, digital storytelling κλπ.), αλλά ως ιδιαίτερη γραμματική διαπερνά και όλα τα αφηγηματικά είδη.

Αξιοποιήθηκε επίσης και το κείμενο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α΄ τάξης, [«Η Νέα Παιδαγωγική»](#) του Ν. Καζαντζάκη, το οποίο χρησιμοποιήθηκε στις εξετάσεις Μαΐου-Ιουνίου και οι επιδόσεις των παιδιών ήταν πολύ καλές.

Οι μαθητές/-τριες επεξεργάστηκαν το υλικό με βάση το [Φύλλο Εργασίας](#) σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Το Φύλλο Εργασίας ήταν διαμορφωμένο με τέτοιον τρόπο, ώστε οι μαθητές/-τριες οι οποίοι/ες κλήθηκαν να επιλύσουν ένα πρόβλημα ακολουθώντας συγκεκριμένα βήματα να οδηγηθούν σε αποτέλεσμα. Κάθε ομάδα όφειλε να παραδώσει ένα συγκεκριμένο προϊόν. Επίσης, έγιναν σαφή από την αρχή και τα κριτήρια αξιολόγησης της δουλειάς: η ολοκλήρωση της εργασίας εντός του ορισμένου χρόνου, η πληρότητα του περιεχομένου της εργασίας με την καταγραφή και των διαφορετικών φωνών στην ομάδα, η οργάνωση της παρουσίασης με έμφαση στα βασικά σημεία της επικοινωνιακής διαδικασίας και του αφηγηματικού τρόπου, η εκφορά του λόγου στην προφορική επικοινωνία, συνιστούν κριτήρια που ενδεικτικά προτείνουμε. Σταδιακά οι μαθητές/τριες εξοικειώθηκαν με διαδικασίες αξιολόγησης και ανέπτυξαν μεταγνωστικές δεξιότητες. Η μαθησιακή διαδικασία ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση στην ολομέλεια των ευρημάτων κάθε ομάδας εργασίας. Επισημάνθηκαν τόσο οι ομοιότητες όσο και οι διαφορές στα κείμενα ανάλογα με τον κώδικα, το μέσο, τον σκοπό της επικοινωνίας σε συνάρτηση με τον πομπό και τον αποδέκτη της αφήγησης.

Β΄ Φάση: Οι μαθητές ως ερευνητές και αναγνώστες (8 διδακτικές ώρες)

1^ο διδακτικό δίωρο: Διαμόρφωση ομάδων – εξοικείωση με περιβάλλον Wiki

Σε αυτήν τη φάση διαμορφώθηκαν οι ομάδες με κριτήριο τις ατομικές επιλογές των μαθητών/τριών όσον αφορά το είδος του αφηγηματικού κειμένου (έντυπη ή ηλεκτρονική ειδησεογραφία, έντυπες ή ηλεκτρονικές διαφημίσεις, κινηματογραφικό υλικό, λογοτεχνικά κείμενα, προσωπικές αφηγήσεις σε ιστολόγια) που ήθελαν να διερευνήσουν. Σε κάθε ομάδα συμμετείχαν τρία άτομα. Εξηγήθηκε ο χρόνος και τα στάδια της υλοποίησης του project. Δόθηκαν διευκρινίσεις σε αρκετά σημεία (βλ. και Φύλλο Εργασίας).

Παρουσιάστηκε η πλατφόρμα PBworks.com, με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα της τάξης. Μπροστά στα μάτια των παιδιών δημιουργήθηκε το περιβάλλον εργασίας <http://protimerastosxoleio2013.pbworks.com/>. Το συγκεκριμένο περιβάλλον προβλέπει την προσθήκη χρηστών χωρίς να είναι απαραίτητη προϋπόθεση η ύπαρξη mail, ενώ παράλληλα δημιουργήθηκε ένα προστατευμένο περιβάλλον, όπου κανείς, πλην των εγγεγραμμένων μελών, δεν έχει δυνατότητα πρόσβασης. Τα όρια της κοινότητας μάθησης επεκτάθηκαν πέρα από χωροχρονικούς περιορισμούς. Οι γονείς ενημερώθηκαν προφορικά από τη διδάσκουσα για τη χρήση του περιβάλλοντος και δεν υπήρχε κανένας ενδοιασμός ή αντίρρηση από την πλευρά τους.

Τα μέλη της κοινότητας επικοινωνούσαν με ασύγχρονο τρόπο, μοιράζονταν και συνδιαμόρφωναν το υλικό τους, σχολίαζαν τη δουλειά τους και τη δουλειά των συμμαθητών τους. Η εκπαιδευτικός μέσα από το ιστορικό της σελίδας, την ποιότητα και ποσότητα των σχολίων, μπορούσε να ανιχνεύει την ατομική συμβολή καθενός στη συλλογική προσπάθεια. Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονταν να διαμορφώσουν τη σελίδα της ομάδας τους με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποτυπώνονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

κάθε ομάδα παρουσίασε στην ολομέλεια το θέμα της έρευνάς τους, τον τρόπο που δούλεψε η ομάδα του, τις δυσκολίες που συνάντησαν και τα πορίσματα στα οποία κατέληξαν. Τα μέλη της ομάδας δέχτηκαν ερωτήσεις τόσο από τους συμμαθητές τους όσο και από τον εκπαιδευτικό. Μετά την ολοκλήρωση των παρουσιάσεων, η εργασία των ομάδων σχολιάστηκε από την κοινότητα μάθησης στο περιβάλλον του Wiki. Απλά ο σχολιασμός στο Wiki ήταν λίγες επαινετικές φράσεις τύπου: *μπράβο, καλή προσπάθεια..... χωρίς ιδιαίτερη αιτιολόγηση.*

Γ' ΦΑΣΗ: οι μαθητές ως αφηγητές (6 διδακτικές ώρες)

Ζητούμενο αυτής της φάσης ήταν οι μαθητές/τριες, αναπλαισιώνοντας τις γνώσεις τους σχετικά με τους παράγοντες επικοινωνίας και τον αφηγηματικό τρόπο, να παραγάγουν αφηγηματικά κείμενα με αποδέκτες τα μέλη της σχολικής κοινότητας (συμμαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς). Οι αφηγήσεις τους είχαν θέμα την πρώτη μέρα στο σχολείο (δημοτικό ή γυμνάσιο), το σχολείο παλιά και σήμερα, σύγκριση δημοτικού-γυμνασίου. Οι μαθητές/τριες ως αφηγητές έγραψαν κείμενα για ένα θέμα που είχε νόημα για τους ίδιους. Μέσα από τις δικές τους αφηγήσεις είχαν την ευκαιρία να επεξεργαστούν τα στοιχεία εκείνα της προσωπικής τους εμπειρίας που τους διευκόλυναν περισσότερο ή λιγότερο στη δική τους περίπτωση ένταξης, να αναστοχαστούν πάνω σε στάσεις και πεποιθήσεις και να διαμορφώσουν κριτήρια συμπεριφοράς. Μετά την έρευνα στο διαδίκτυο εντόπισαν τα παιδιά σχολεία στον τρίτο κόσμο και μια ομάδα κατέθεσε τα στοιχεία σε ξεχωριστή σελίδα στο Wiki με τον τίτλο: *Κάθε μέρα σε άλλο σχολείο*. Τα παιδιά χρησιμοποίησαν τόσο το Wiki όσο και το Edmodo για αναρτήσεις των κειμένων τους.

Σελίδες από το wiki

Η παραγωγή αφηγηματικού λόγου έγινε σε ομάδες των τριών ατόμων, στον χρόνο και χώρο του σχολείου (αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη) όσο και σε περιβάλλοντα ασύγχρονης επικοινωνίας και συνεργατικής παραγωγής λόγου. Η διαδικασία οργανώθηκε με:

- Καταιγισμός ιδεών (brainstorming): οι μαθητές/τριες μοιράστηκαν τις ιδέες τους με άλλους στην ομάδα τους μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας (story

circle).

- Αφηγηματικό διάγραμμα ιστορίας: σε 200-250 λέξεις οι ομάδες περιέγραψαν στην αφήγησή τους τόσο τη δική τους πρώτη μέρα στο σχολείο όσο και τις αντίστοιχες εμπειρίες παππούδων και γονέων και στο Wiki ανέβασαν τις εμπειρίες των παλαιότερων.

Paul V. στον (-ην) ■ A ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Τα σχολεία και η λειτουργία τους τα παλιότερα χρόνια ...

Από τις ερωτήσεις που έκανα στους παππούδες μου έμαθα πολλά πράγματα για το πως ήσαν και πως λειτουργούσαν παλιά τα σχολεία.

Τα κτήρια συνήθως ήταν παλιά με έναν ή δυο ορόφους χωρίς κεντρική θέρμανση.

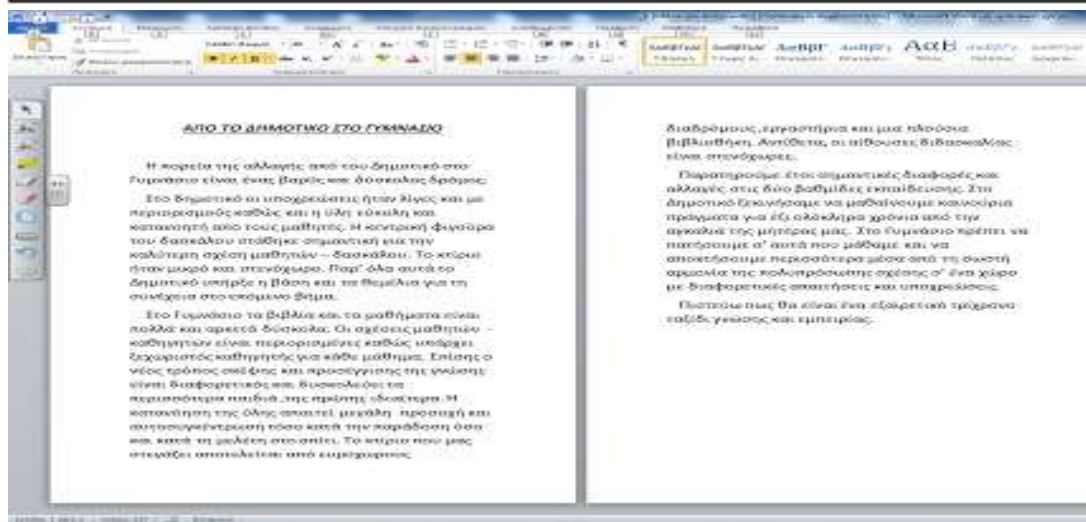
Κάθε αίθουσα είχε τη δική της ξυλόσομπα που την φρόντιζε ο επιμελητής. Τα θρανία ήταν μεγάλα ξύλινα και αρκετά βαριά και δεν μετακινούνταν εύκολα, συνήθως δε ήταν πολύ φθαρμένα από την χρήση πολλών ετών αλλά και από τη συνήθεια των μαθητών να τα χαράζουν και να τα ζωγραφίζουν. Σπάνια οι αυλές των σχολείων είχαν παιχνίδια για τα παιδιά, το πιο συνηθισμένο ήταν το μονόζυγο.

Οι μαθητές φορούσαν μπλε ποδιές τα μαλλιά έπρεπε να είναι κοντά κουρεμένα και για κάποιο διάστημα φορούσαν υποχρεωτικά πηλήκιο. Συχνά γινόταν έλεγχος από τους καθηγητές αν είχαν καθαρά χέρια, νύχια κομμένα και ένα μαντηλάκι λευκό καθαρό. Οι καθηγητές συνήθως ήταν αυστηροί και κρατούσαν απόσταση απ'τους μαθητές οι οποίοι μάλλον τους φοβόντουσαν παρά τους αγαπούσαν. Πολύ εύκολα χτυπούσαν τους μαθητές που δεν ήξεραν μάθημα, που δεν πρόσεχαν, που μιλούσαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή έκαναν φασαρία. Συνήθως είχαν ένα ραβδί με το οποίο χτυπούσαν τις παλάμες των μαθητών αλλά και τα χαστούκια και το τράβηγμα του αυτιού ήταν σε καθημερινή βάση.

Οι σάκες των μαθητών παλιά ήταν μόνο για το χέρι και δεν είχαν την δυνατότητα οι μαθητές να τις κρεμάνε στην πλάτη. Επίσης ήταν δερμάτινες γιατί το πλαστικό δεν είχε ανακαλυφθεί ακόμα. Στυλό δεν υπήρχαν τότε. Ο κάθε μαθητής είχε την πένα του με το μελανοδοχείο μέσα στο οποίο την βουτούσε. Εκτός από τα άλλα μαθήματα που έχουμε σήμερα υπήρχε και το μάθημα της καλλιγραφίας

[Προβολή Λιγότερων](#)

Σελίδα από το Edmodo. Η αφήγηση θυμίζει τη Νέα παιδαγωγική.

Αφηγήσεις Ομάδων

Η αφήγηση των βιωμένων ιστοριών ενίσχυσε τη συμμετοχική μάθηση. Διαμέσου των αφηγήσεών τους οι μαθητές/τριες είχαν την ευκαιρία να αναστοχαστούν πάνω σε ό, τι

ήδη γνώριζαν ή νόμιζαν ότι γνώριζαν και μέσω ανατροφοδοτικών και αναθεωρητικών διεργασιών να παρακολουθήσουν την πορεία της γνωστικής τους ανάπτυξης (cognitive development process). Μια ομάδα κατά την αναζήτηση στο διαδίκτυο ανακάλυψε στο Y/T την ψηφιακή τέχνη για παιδιά και την πρότεινε στις υπόλοιπες ομάδες: https://www.youtube.com/watch?v=mvZ2sNr_fuk#t=13

Οι μορφές των πινάκων κινούνται... και αφηγούνται μια ιστορία.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ Φάση

Η Πρώτη Μέρα στο Σχολείο

Εισαγωγή

Τα σχολεία άνοιξαν και οι πρώτες μέρες στο γυμνάσιο μας προκαλούν ποικίλα συναισθήματα και σκέψεις!!!

Αποστολή

Αποστολή μας είναι να διερευνήσουμε μέσα από ποικίλες αφηγήσεις πώς παρουσιάζεται η πρώτη μέρα στο σχολείο, έτσι ώστε να διευρύνουμε την οπτική μας για ένα θέμα που μας αφορά άμεσα.

Διαδικασία

Για να τα καταφέρουμε καλό είναι να ακολουθήσουμε κάποια βήματα.

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να προσέξουμε σε κάθε κείμενο είναι Ποιος μιλάει.

Δηλαδή με απλά λόγια ποιος είναι ο **Πομπός**, αυτός που στέλνει το μήνυμα;

Στη συνέχεια κάνουμε υποθέσεις για τον **Αποδέκτη** του μηνύματος. Δηλαδή σε ποιον φαίνεται να απευθύνεται, σε ποιον στέλνει το μήνυμα;

Στη συνέχεια προσέχουμε το ίδιο το **Μήνυμα**. Δηλαδή προσέχουμε τι μας λέει το κείμενο. Για να κατανοήσουμε το περιεχόμενό του:

1. Παρατηρούμε τον κώδικα που επιλέγει ο πομπός: γραπτός γλωσσικός κώδικας, εικονιστικό υλικό σε μορφή σκίτσων, γελοιογραφίας, εικόνας, κινούμενης εικόνας, μουσική υπόκρουση (αν υπάρχει).

2. Εντοπίζουμε τις πληροφορίες που μας δίνει για τον αφηγητή, τον τόπο, τον χρόνο, τα πρόσωπα της ιστορίας, την αρχική κατάσταση, το πρόβλημα που ανατρέπει την αρχική κατάσταση και δημιουργεί την πλοκή, τη λύση που επιχειρείται να δοθεί, το αποτέλεσμα που προκαλεί. Προσπαθούμε με **Ρήματα** να αποδώσουμε τη δράση των προσώπων. Αναγνωρίζουμε σε όλες τις αφηγήσεις αυτά τα στοιχεία;

3. Προσέχουμε τους διαλόγους ανάμεσα στα πρόσωπα και τα σημεία στίξης που συνοδεύουν τον λόγο τους και καταγράφουμε τις πληροφορίες που περιέχουν και τα συναισθήματα που δηλώνουν ή υποδηλώνουν.

4. Παρατηρούμε με προσοχή τα χρώματα, τις εκφράσεις των προσώπων, τα μεγέθη, τη γραμματοσειρά, τον τόνο της φωνής, την κίνηση του σώματος, τη μουσική υπόκρουση και προσπαθούμε να συσχετίσουμε αυτά τα δεδομένα με τις πληροφορίες ή τα

συναισθήματα που αναγνωρίσαμε ή όχι, πρωτότερα. Μήπως συμπληρώνουν ή μήπως τροποποιούν το νόημα που έχουμε δώσει;

5. Προσέχουμε το λεξιλόγιο (καθημερινό λεξιλόγιο, ξένες λέξεις, ειδικό λεξιλόγιο) των κειμένων, τα είδη των προτάσεων (απλές, ελλειπτικές, σύνθετες, επαυξημένες, αποφαντικές, προστακτικές, επιφωνηματικές, ερωτηματικές) και τον τρόπο που συνδέονται μεταξύ τους (παρατακτικά, υποτακτικά, ασύνδετα) και προσπαθούμε να συσχετίσουμε αυτά τα δεδομένα με την ταυτότητα του πομπού, του αφηγητή, του ήρωα και τον πιθανό αποδέκτη του μηνύματος κάθε φορά.

6. Αξιοποιούμε όλα αυτά τα δεδομένα σε συνδυασμό με τον τίτλο, αν υπάρχει, για να αναγνωρίσουμε το θέμα του κειμένου και την οπτική που αναδεικνύεται. Προσπαθούμε να αποδώσουμε το περιεχόμενο του κειμένου με έναν ΤΙΤΛΟ.

Τέλος κάνουμε υποθέσεις για τον σκοπό του μηνύματος. Δηλαδή σκεφτόμαστε αν το μήνυμα μάς δίνει πληροφορίες, μας δημιουργεί συναισθήματα, μας κάνει να προβληματιστούμε πάνω σε κάτι. Συζητούμε στην ομάδα μας σε ποιες περιπτώσεις το εικονιστικό και ηχητικό υλικό ενισχύει τον πληροφοριακό χαρακτήρα του κειμένου ή διεγείρει συναισθηματικά τον αποδέκτη του μηνύματος.

Αποτέλεσμα

Μετά από τóοοοση δουλειά είστε έτοιμοι να παρουσιάσετε τη δουλειά σας. Για να τα καταφέρετε φτιάζτε ένα σύντομο κείμενο με τη μορφή σημειώσεων αξιοποιώντας το λογισμικό παρουσίασης. Δηλαδή κρατάτε τα βασικά σημεία της δουλειάς σας με τη μορφή πλαγιότιτλων που θα συμβουλευέται ο εκπρόσωπος της ομάδας σας στην προφορική παρουσίαση των ευρημάτων σας.

Αξιολόγηση

Η δουλειά κάθε ομάδας θα αξιολογηθεί θετικά από όλους μας εφόσον:

1. ολοκληρωθεί στο συγκεκριμένο χρόνο που έχουμε ορίσει
2. έχει περιλάβει τις απόψεις όλων κατά την επεξεργασία του κειμένου και έχει ακολουθήσει τα προτεινόμενα βήματα έτσι ώστε να είναι πλήρης

3.έχει οργανώσει τα βασικά σημεία της προφορικής παρουσίασης με τη μορφή πλαγιότιτλων, χωρίς να παραλείπει κανέναν από τους παράγοντες της επικοινωνίας και τους τρόπους αφήγησης

4.ο εκπρόσωπος της ομάδας με καθαρή και δυνατή φωνή και σοβαρότητα παρουσιάζει τη δουλειά της ομάδας του στην ολομέλεια.

Β΄ Φάση

Οδηγίες προς ναυτιλλόμενους

Πώς αναζητούμε μια πληροφορία;

Για την αναζήτηση μιας πληροφορίας στο διαδίκτυο μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε λέξεις κλειδιά, όπως στην περίπτωση μας: *Επιστροφή στα Θρανία, Πρώτη μέρα στο Σχολείο, Σχολική Ζωή, Σχολείο κ.ά.* Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τους συνδέσμους «και» ή «ή». Τέλος, μπορούμε να τοποθετήσουμε τις λέξεις-φράσεις κλειδιά σε «εισαγωγικά». Τι παρατηρείτε σχετικά με τα αποτελέσματα της αναζήτησής σας;

Πώς αξιολογούμε έναν δικτυακό τόπο;

Για την αξιολόγηση πηγών του διαδικτύου ως κριτήρια της ποιότητάς τους μπορούν να χρησιμοποιηθούν: η πατρότητα, η επικαιρότητα, η ακρίβεια, η αντικειμενικότητα, η αξιοπιστία.

Ας μην ξεχνάμε ότι η **πατρότητα** μιας πηγής αποτελεί σημαντικό κριτήριο για την αξιολόγηση της πληροφορίας που παρέχει και σχετίζεται με την ταυτότητα του συγγραφέα και του ιδιοκτήτη του δικτυακού τόπου. Προσέχουμε πάντοτε την ταυτότητα του ιδιοκτήτη που προκύπτει από τη διεύθυνση του δικτυακού τόπου και πιο συγκεκριμένα από το πρώτο μέρος της (πριν το πρώτο “/”). Το τελευταίο τμήμα (domain) αναφέρεται στον τύπο του οργανισμού, π.χ. *com* : Εμπορική εταιρεία, *edu* : Εκπαιδευτικό ίδρυμα, *net* : Παροχέας σύνδεσης δικτύου, *gov* : Κυβερνητική υπηρεσία, *org* : Μη κερδοσκοπικός οργανισμός, *int* : Διεθνής οργανισμός.

Επίσης, προσέχουμε πόσο τακτικά ενημερώνεται ένας δικτυακός τόπος. Η **επικαιρότητα** μιας πληροφορίας σχετίζεται με την ημερομηνία δημοσίευσης και τελευταίας ενημέρωσής της. Παρατηρούμε λοιπόν την ημερομηνία έκδοσης ή τελευταίας ανανέωσης της πληροφορίας συνήθως στο κάτω μέρος μιας ιστοσελίδας.

Ένα άλλο κριτήριο μπορεί να είναι πόσο πολύπλευρα μια πηγή προσεγγίζει ένα θέμα, εάν δίνει λεπτομέρειες με τρόπο ξεκάθαρο και σαφή (**ακεραιότητα**).

Επίσης, προσέχουμε την **αντικειμενικότητα** μιας πηγής, η οποία σχετίζεται με την ταυτότητα του οργανισμού που χρηματοδοτεί τον δικτυακό τόπο (sponsors) και την οπτική γωνία που επιλέγει με βάση τους στόχους του (διαφημιστικοί σκοποί, πολιτική σκοπιμότητα, οικονομικά συμφέροντα κλπ.).

Τέλος, για να καταλάβουμε πόσο **αξιόπιστη** είναι μια πληροφορία παρατηρούμε αν υπάρχουν αναφορές σε άλλες πηγές, βιβλία (βιβλιογραφική υποστήριξη), αν γίνεται αναφορά σε άλλες σχετικές εργασίες, αν υπάρχουν συντακτικά ή ορθογραφικά λάθη σε μια πηγή. Αντίστοιχα, η ανωνυμία, η έλλειψη κριτικής ή η ύπαρξη επιφυλακτικής/αρνητικής κριτικής σχετικά με το περιεχόμενό της θεωρούνται αρνητικά στοιχεία στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας μίας πηγής.

Σε ποια από τα παραπάνω κριτήρια ανταποκρίνονται οι δικτυακοί τόποι από όπου συλλέξατε το υλικό σας;

Πώς αναγνωρίζουμε ότι ένα κείμενο είναι αφηγηματικό;

Αντικείμενο της αφήγησης είναι η εξιστόρηση, με μιαν ορισμένη σειρά, γεγονότων που μεταβάλλουν μια αρχική κατάσταση πραγμάτων που σκόπιμα διαπράττονται από τους "ήρωες" μιας ιστορίας. **Είναι φανερό ότι η αφήγηση είναι "τέχνη" του χρόνου.** Απαντά σε ερωτήματα του τύπου "πώς συνέβη το X;" ή "πώς συμβαίνει το X;" Διακρίνεται σε μυθοπλαστική (λογοτεχνία), ιστορική (ιστορία), ρεαλιστική (ειδησεογραφία).

Για να θυμηθούμε τι έχουμε μάθει μέχρι τώρα για τα δομικά συστατικά της αφήγησης, ας ανατρέξουμε στο βιβλίο της Γλώσσας στη σελίδα 47. Με οδηγό το διάγραμμα στη σελίδα 47:

Τόπος-Χρόνος

Πρόσωπα-«ήρωες»

Το πρόβλημα-Ο στόχος

Η δράση-Τα αποτελέσματα

Η λύση του προβλήματος

εντοπίστε στα κείμενα που διερευνάτε τα δομικά συστατικά της αφήγησης. Όλα τα κείμενα που συγκεντρώσατε κατά την αναζήτησή σας αφηγούνται;

Ποιοι είναι οι παράγοντες επικοινωνίας;

Ας θυμηθούμε τους παράγοντες της επικοινωνίας (ποιος μιλάει ή γράφει, σε ποιον, για ποιο σκοπό, με ποιο θέμα, πού και πότε) στις σελίδες 14 και 15 του σχολικού βιβλίου. Μπορούμε να περιγράψουμε τους παράγοντες που κάνουν καθένα από τα κείμενα που συγκεντρώσαμε πράξη επικοινωνίας;

Πώς ανιχνεύουμε τις προθέσεις ενός αφηγηματικού κειμένου;

Η πρόθεση του αφηγητή (να εκμυστηρευθεί, να πληροφορήσει αντικειμενικά, να αναλύσει, να πείσει κλπ.) καθορίζει αποφασιστικά το ιδιαίτερο ύφος μιας αφήγησης σε συνδυασμό με την εμπειρία του αφηγητή, το μέγεθος του ακροατηρίου και τη φύση της αφήγησης (προφορική/γραπτή/πολυτροπική). Δίνουμε ιδιαίτερη προσοχή στη γλώσσα της αφήγησης και κυρίως στα **ρήματα** (όταν πρόκειται για κείμενα κατεξοχήν γλωσσικά). Όταν ο αφηγητής θέλει να τονίσει τη δράση των ηρώων, χρησιμοποιεί **ρήματα που δείχνουν κίνηση, αλλαγή, επαφή, απομάκρυνση, και τα παρόμοια**. Όταν θέλει να σχολιάσει τη συμπεριφορά των ηρώων χρησιμοποιεί **ρήματα που δείχνουν αντίληψη, κρίση, βούληση, συναισθήματα και τα παρόμοια**. Επίσης, μπορούμε να αναγνωρίσουμε την πρόθεση του αφηγητή και στο **είδος των συνδετικών λέξεων** που χρησιμοποιεί, είτε φράσεις χρόνου (ύστερα, μετά, πριν, εν τω μεταξύ, στη διάρκεια) είτε αιτίας και αποτελέσματος (επειδή, αφού, καθώς, ενώ, έτσι) που επιλέγει: στην πρώτη περίπτωση προσπαθεί να δείχνει αξιόπιστος, στη δεύτερη μπορεί να προσπαθεί να αναλύσει και να αξιολογήσει τα γεγονότα που παρουσιάζει. **Ο χρόνος των ρημάτων και το ποιόν ενεργείας τους** δίνουν ρυθμό στην αφήγηση, όταν επιλέγεται ο γλωσσικός κώδικας, ενώ η **εναλλαγή των εικόνων-καρέ** (κινούμενων ή μη), όταν επιλέγεται η εικόνα ως κώδικας επικοινωνίας. Ας θυμηθούμε ότι ο **Αόριστος χρόνος και το συνοπτικό ποιόν ενεργείας** δίνουν την εντύπωση της επιτάχυνσης στην εξιστόρηση των

γεγονότων, ενώ ο παρατατικός και το εξακολουθητικό ποιόν ενεργείας προσφέρονται όταν η ταχύτητα της αφήγησης είναι μικρή και μεγαλύτερη η διάρκεια των συμβάντων.

Ποια από τα στοιχεία που αναφέραμε προηγουμένως αναγνωρίζετε στα αφηγηματικά κείμενα που επεξεργάζεσθε; Συσχετίστε αυτά τα δεδομένα με πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του πομπού και του πιθανού αποδέκτη της αφήγησης και τον χρόνο δημιουργίας του κειμένου.

Πώς επιλέγουμε τον επικοινωνιακό κώδικα και μέσο επικοινωνίας;

Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δεν είναι απλή. Για να επιλέξουμε τον κατάλληλο για την περίπτωση κώδικα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας: α) τα όρια κάθε κώδικα και μέσου, β) την πολιτισμική εμπειρία του αποδέκτη, γ) τον σκοπό της αφήγησης.

Σχετικά με την πρώτη παράμετρο (περιορισμοί και δυνατότητες σημειωτικού τρόπου και μέσου επικοινωνίας), ας προσπαθήσουμε να μετατρέψουμε τα αφηγηματικά κείμενα που επεξεργαζόμαστε σε αποκλειστικά γλωσσικά ή πολυτροπικά, αντίστοιχα.

Ποιος είναι ο ρόλος της περιγραφής σε ένα γλωσσικό κείμενο; Ποια μέρη του λόγου αξιοποιούνται στην περιγραφή;

Ποιος είναι ο ρόλος της εικόνας και του ήχου σε ένα πολυτροπικό κείμενο; Συμπληρώνουν την πληροφορία, λειτουργούν ως πληροφορία ή απλά διακοσμούν την αφήγηση;

Ποιες δυσκολίες συναντάμε κατά τη μετατροπή;

Πώς διατυπώνουμε την άποψή μας;

Συσχετίζοντας τα δεδομένα που έχουμε συγκεντρώσει όσον αφορά τους παράγοντες επικοινωνίας, τα δομικά συστατικά της αφήγησης, τους τρόπους συγκρότησης του ύφους, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς που επιβάλλει κάθε σημειωτικός τρόπος και μέσο στο κείμενο που επεξεργαζόμαστε κάθε φορά, διατυπώνουμε σε μια πρόταση ή περίοδο λόγου τα συμπεράσματά μας που συνιστούν τη θέση μας (θεματική πρόταση-περίοδος). Στη συνέχεια, αξιοποιώντας ως παραδείγματα ή ως αποδείξεις τα δεδομένα που έχουμε συλλέξει αναπτύσσουμε αιτιολογημένα την άποψή μας (σχόλια-

λεπτομέρειες). Η παράγραφός μας μπορεί να ολοκληρωθεί με μια πρόταση-περίοδο που συνοψίζει τα προηγούμενα (κατακλείδα).

Γ΄ Φάση

Κριτήριο	Άριστα	Καλά	Ικανοποιητικά	Χρειάζεται βελτίωση
Οπτική γωνία (Point of View)				
Σκοπός (Purpose)	Ο δημιουργός της αφήγησης επιδιώκει έναν στόχο εξ αρχής και παραμένει σταθερά προσηλωμένος στον σκοπό του. Είναι ξεκάθαρο ότι ο δημιουργός της ιστορίας ενδιαφέρεται για το έργο του και ότι νιώθει ότι κάτι	Ο δημιουργός της αφήγησης επιδιώκει έναν στόχο εξ αρχής και παραμένει προσηλωμένος στον σκοπό του στο μεγαλύτερο μέρος της αφήγησής του.	Αναγνωρίζονται κάποιες αστοχίες στην εστίαση, αλλά ο σκοπός είναι αρκετά σαφής.	Είναι δύσκολο να διακρίνει κάποιος τον σκοπό που εξυπηρετεί η συγκεκριμένη αφήγηση.

	σημαντικό θέλει να επικοινωνήσει.			
Αποδέκτης της αφήγησης (Audience)	Στον σχεδιασμό της αφήγησης και στην επιλογή των σημειωτικών τρόπων και μέσων επικοινωνίας λαμβάνεται σοβαρά υπόψη ο αποδέκτης της αφήγησης. Ο δημιουργός είναι σε θέση να δικαιολογήσει τις επιλογές του σε σχέση με τον αποδέκτη στον οποίο απευθύνεται.	Στο σχεδιασμό της αφήγησης και στην επιλογή των σημειωτικών τρόπων και μέσων επικοινωνίας λαμβάνεται σχετικά υπόψη ο αποδέκτης της αφήγησης. Ο δημιουργός είναι σε θέση εν μέρει να δικαιολογήσει τις επιλογές του σε σχέση με τον αποδέκτη στον οποίο απευθύνεται.	Στο σχεδιασμό της αφήγησης και στην επιλογή των σημειωτικών τρόπων και μέσων επικοινωνίας λαμβάνεται σχετικά υπόψη ο αποδέκτης της αφήγησης. Ο δημιουργός δύσκολα μπορεί να δικαιολογήσει τις επιλογές του.	Περιορισμένο ενδιαφέρον για τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του κοινού στο οποίο απευθύνεται.
Δραματικό πρόβλημα	Η πλοκή είναι καθηλωτική. Η	Το περιεχόμενο έχει ενδιαφέρον	Υπάρχουν εκπλήξεις αλλά η	Προβλέψιμη και όχι ιδιαίτερα

(Dramatic Question)	εξέλιξη της ιστορίας εκτυλίσσεται με τρόπο μη αναμενόμενο. Ο αναγνώστης μένει με ερωτήματα που προκαλούν σκέψεις και συζήτηση.	και προκαλεί σκέψεις και ερωτήματα στον αναγνώστη. Η πλοκή αναπτύσσεται με διαφορετικό τρόπο σε σχέση με τις προσδοκίες.	εξέλιξη της ιστορίας ελάχιστα διαφοροποιείται από τις προσδοκίες που έχει δημιουργήσει.	ενδιαφέρουσα πλοκή. Τα πάντα εξελίσσονται κατά τρόπο προβλέψιμο.
Οργάνωση της αφήγησης				
Αφηγηματικό διάγραμμα (Script)	Καλή οργάνωση των βασικών σημείων της ιστορίας. Αναπλαισίωση των γνώσεων για τον αφηγηματικό τρόπο και τους παράγοντες επικοινωνίας.	Καλή οργάνωση των βασικών σημείων της ιστορίας. Αναπλαισίωση σε κάποιο βαθμό των γνώσεων σχετικά με τον αφηγηματικό τρόπο και τους παράγοντες	Επαρκής οργάνωση των βασικών σημείων της ιστορίας. Αναπλαισίωση των γνώσεων είτε για τον αφηγηματικό τρόπο είτε για τους παράγοντες της	Δυσκολίες στην οργάνωση της ιστορίας. Δεν αναπλαισιώνει γνώσεις. Δεν αξιοποιεί την αναγνωστική εμπειρία.

	Αξιοποίηση της αναγνωστικής εμπειρίας με τρόπο δημιουργικό.	επικοινωνίας. Μερική αξιοποίηση της αναγνωστικής εμπειρίας.	επικοινωνίας. Σε πολύ μικρό βαθμό αξιοποίηση της αναγνωστικής εμπειρίας.	
Ήχος (Audio) ¹	Η ηχητική επένδυση είναι καθαρή. Η μουσική υπόκρουση ανταποκρίνεται στον ρυθμό της εξέλιξης της ιστορίας.	Η ποιότητα του ήχου είναι καθαρή σε ποσοστό 85% - 95%. Η μουσική υπόκρουση ανταποκρίνεται στον ρυθμό της εξέλιξης της ιστορίας.	Η ποιότητα του ήχου είναι σχετικά καλή. Η μουσική επένδυση δεν ενοχλεί αλλά δεν προσθέτει κάτι στην ιστορία.	Η ποιότητα του ήχου χρειάζεται περισσότερη προσοχή. Η μουσική επένδυση διασπά την προσοχή και δεν ταιριάζει στο ύφος της ιστορίας.
Ρυθμός ² (Pacing)	Ο ρυθμός στην εκφορά του λόγου με βάση τις οδηγίες των σημείων στίξης ταιριάζει στον	Ο ρυθμός στην εκφορά του λόγου άλλοτε είναι πολύ γρήγορος άλλοτε πολύ αργός σε	Ο ρυθμός στην εκφορά του λόγου, παρά τις προσπάθειες, δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στον	Δε γίνεται καμία προσπάθεια η εκφορά του λόγου να ταιριάζει στον ρυθμό της

¹ Εφόσον η παρουσίαση των αφηγήσεων προβλέπει και ηχητική επένδυση.

² Εφόσον η παρουσίαση των αφηγήσεων εμπεριέχει και στοιχεία προφορικού λόγου.

	ρυθμό της αφήγησης και δημιουργεί το κατάλληλο κλίμα στον ακροατή.	σχέση με τον ρυθμό της αφήγησης.	ρυθμό της αφήγησης.	αφήγησης.
Συναίσθημα (Emotion)	Η συγκινησιακή φόρτιση που προκαλεί ανταποκρίνεται στο θέμα της ιστορίας και εμπλέκει ενεργά στο θέμα τον αποδέκτη της αφήγησης.	Η συναισθηματική διάσταση που αναδεικνύεται ταιριάζει σε κάποιο βαθμό με το θέμα.	Η συναισθηματική διάσταση που αναδεικνύεται δεν ανταποκρίνεται στη θεματική της ιστορίας.	Ακατάλληλο για την ιστορία ή ανύπαρκτο συναισθηματικό περιεχόμενο.
Εικόνες (Images)	Το εικονιστικό υλικό που έχει επιλεγεί φωτίζει διαφορετικά σημεία στην ιστορία δημιουργώντας την κατάλληλη ατμόσφαιρα. Οι εικόνες μέσα	Το εικονιστικό υλικό που έχει επιλεγεί φωτίζει σε κάποιο βαθμό διαφορετικά σημεία στην ιστορία δίνοντας έναν κάποιο τόνο. Η ιστορία	Επιχειρείται να αξιοποιηθεί εικονιστικό υλικό για να δημιουργηθεί ατμόσφαιρα, ωστόσο χρειάζεται πολλή δουλειά ακόμη. Η επιλογή των	Ακατάλληλο εικονιστικό υλικό. Ελάχιστη προσπάθεια να δημιουργηθεί κατάλληλη ατμόσφαιρα. Οι εικόνες είτε δεν συντονίζονται με το περιεχόμενο

	από συμβολισμούς και μεταφορές διαμορφώνουν το νόημα.	αξιοποιεί τις εικόνες για να ξεδιπλώσει το νόημά της.	εικόνων αντέχει στον λογικό έλεγχο. Ο ρόλος του εικονιστικού υλικού είναι μάλλον διακοσμητικός. Η ιστορία δεν εξαρτάται από τις εικόνες για τη νοηματοδότησή της.	και τη γραμμή αφήγησης της ιστορίας είτε προκαλούν σύγχυση στον αναγνώστη και παρεμποδίζουν την κατανόηση του κειμένου.
Κριτήριο	Άριστα	Καλά	Ικανοποιητικά	Χρειάζεται βελτίωση
Οπτική γωνία (Point of View)				
Σκοπός (Purpose)	Ο δημιουργός της αφήγησης επιδιώκει έναν στόχο εξ αρχής και παραμένει σταθερά προσηλωμένος	Ο δημιουργός της αφήγησης επιδιώκει έναν στόχο εξ αρχής και παραμένει προσηλωμένος σε στον σκοπό	Αναγνωρίζονται κάποιες αστοχίες στην εστίαση, αλλά ο σκοπός είναι αρκετά σαφής.	Είναι δύσκολο να διακρίνει κάποιος τον σκοπό που εξυπηρετεί η συγκεκριμένη αφήγηση.

	στον σκοπό του. Είναι ξεκάθαρο ότι ο δημιουργός της ιστορίας ενδιαφέρεται για το έργο του και ότι νιώθει ότι κάτι σημαντικό θέλει να επικοινωνήσει.	του στο μεγαλύτερο μέρος της αφήγησής του.		
Αποδέκτης της αφήγησης (Audience)	Στο σχεδιασμό της αφήγησης και στην επιλογή των σημειωτικών τρόπων και μέσων επικοινωνίας λαμβάνεται σοβαρά υπόψη ο αποδέκτης της αφήγησης. Ο δημιουργός είναι σε θέση να	Στο σχεδιασμό της αφήγησης και στην επιλογή των σημειωτικών τρόπων και μέσων επικοινωνίας λαμβάνεται σχετικά υπόψη ο αποδέκτης της αφήγησης. Ο δημιουργός είναι σε θέση εν μέρει	Στο σχεδιασμό της αφήγησης και στην επιλογή των σημειωτικών τρόπων και μέσων επικοινωνίας λαμβάνεται σχετικά υπόψη ο αποδέκτης της αφήγησης. Ο δημιουργός δύσκολα μπορεί	Περιορισμένο ενδιαφέρον για τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του κοινού στο οποίο απευθύνεται.

	δικαιολογήσει τις επιλογές του σε σχέση με τον αποδέκτη στον οποίο απευθύνεται.	να δικαιολογήσει τις επιλογές του σε σχέση με τον αποδέκτη στον οποίο απευθύνεται.	να δικαιολογήσει τις επιλογές του.	
Δραματικό πρόβλημα (Dramatic Question)	Η πλοκή είναι καθηλωτική. Η εξέλιξη της ιστορίας εκτυλίσσεται με τρόπο μη αναμενόμενο. Ο αναγνώστης μένει με ερωτήματα που προκαλούν σκέψεις και συζήτηση.	Το περιεχόμενο έχει ενδιαφέρον και προκαλεί σκέψεις και ερωτήματα στον αναγνώστη. Η πλοκή αναπτύσσεται με διαφορετικό τρόπο σε σχέση με τις προσδοκίες.	Υπάρχουν εκπλήξεις αλλά η εξέλιξη της ιστορίας ελάχιστα διαφοροποιείται από τις προσδοκίες που έχει δημιουργήσει.	Προβλέψιμη και όχι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα πλοκή. Τα πάντα εξελίσσονται κατά τρόπο προβλέψιμο.
Οργάνωση της αφήγησης				
Αφηγηματικό διάγραμμα	Καλή οργάνωση των βασικών	Καλή οργάνωση των βασικών	Επαρκής οργάνωση των	Δυσκολίες στην οργάνωση της

(Script)	σημείων της ιστορίας. Αναπλαισίωση των γνώσεων για τον αφηγηματικό τρόπο και τους παράγοντες επικοινωνίας. Αξιοποίηση της αναγνωστικής εμπειρίας με τρόπο δημιουργικό.	σημείων της ιστορίας. Αναπλαισίωση σε κάποιο βαθμό των γνώσεων σχετικά με τον αφηγηματικό τρόπο και τους παράγοντες επικοινωνίας. Μερική αξιοποίηση της αναγνωστικής εμπειρίας.	βασικών σημείων της ιστορίας. Αναπλαισίωση των γνώσεων είτε για τον αφηγηματικό τρόπο είτε για τους παράγοντες της επικοινωνίας. Σε πολύ μικρό βαθμό αξιοποίηση της αναγνωστικής εμπειρίας.	ιστορίας. Δεν αναπλαισιώνει γνώσεις. Δεν αξιοποιεί την αναγνωστική εμπειρία.
Ήχος (Audio)	Η ηχητική επένδυση είναι καθαρή. Η μουσική υπόκρουση ανταποκρίνεται στον ρυθμό της εξέλιξης της ιστορίας.	Η ποιότητα του ήχου είναι καθαρή σε ποσοστό 85% - 95%. Η μουσική υπόκρουση ανταποκρίνεται στον ρυθμό της εξέλιξης της ιστορίας	Η ποιότητα του ήχου είναι σχετικά καλή. Η μουσική επένδυση δεν ενοχλεί αλλά δεν προσθέτει κάτι στην ιστορία.	Η ποιότητα του ήχου χρειάζεται περισσότερη προσοχή. Η μουσική επένδυση διασπά την προσοχή και δεν ταιριάζει στο ύφος της

				ιστορίας.
Ρυθμός (Pacing)	Ο ρυθμός στην εκφορά του λόγου με βάση τις οδηγίες των σημείων στίξης ταιριάζει στον ρυθμό της αφήγησης και δημιουργεί το κατάλληλο κλίμα στον ακροατή.	Ο ρυθμός στην εκφορά του λόγου άλλοτε είναι πολύ γρήγορος άλλοτε πολύ αργός σε σχέση με τον ρυθμό της αφήγησης.	Ο ρυθμός στην εκφορά του λόγου, παρά τις προσπάθειες, δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στον ρυθμό της αφήγησης.	Δεν γίνεται καμία προσπάθεια η εκφορά του λόγου να ταιριάζει στον ρυθμό της αφήγησης.
Συναίσθημα (Emotion)	Η συγκινησιακή φόρτιση που προκαλεί ανταποκρίνεται στο θέμα της ιστορίας και εμπλέκει ενεργά στο θέμα τον αποδέκτη της αφήγησης.	Η συναισθηματική διάσταση που αναδεικνύεται ταιριάζει σε κάποιο βαθμό με το θέμα.	Η συναισθηματική διάσταση που αναδεικνύεται δεν ανταποκρίνεται στη θεματική της ιστορίας.	Ακατάλληλο για την ιστορία ή ανύπαρκτο συναισθηματικό περιεχόμενο.
Εικόνες	Το εικονιστικό υλικό που έχει	Το εικονιστικό υλικό που έχει	Επιχειρείται να αξιοποιηθεί	Ακατάλληλο εικονιστικό

(Images)	επιλεγεί φωτίζει διαφορετικά σημεία στην ιστορία δημιουργώντας την κατάλληλη ατμόσφαιρα. Οι εικόνες μέσα από συμβολισμούς και μεταφορές διαμορφώνουν το νόημα.	επιλεγεί φωτίζει σε κάποιο βαθμό διαφορετικά σημεία στην ιστορία δίνοντας έναν κάποιο τόνο. Η ιστορία αξιοποιεί τις εικόνες για να ξεδιπλώσει το νόημά της.	εικονιστικό υλικό για να δημιουργηθεί ατμόσφαιρα, ωστόσο χρειάζεται πολλή δουλειά ακόμη. Η επιλογή των εικόνων αντέχει στον λογικό έλεγχο. Ο ρόλος του εικονιστικού υλικού είναι μάλλον διακοσμητικός. Η ιστορία δεν εξαρτάται από τις εικόνες για τη νοηματοδότησή της.	υλικό. Ελάχιστη προσπάθεια να δημιουργηθεί κατάλληλη ατμόσφαιρα. Οι εικόνες είτε δεν συντονίζονται με το περιεχόμενο και τη γραμμή αφήγησης της ιστορίας είτε προκαλούν σύγχυση στον αναγνώστη και παρεμποδίζουν την κατανόηση του κειμένου.
-----------------	---	--	---	---

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου αξιοποιήθηκε τόσο το Wiki όσο και το Edmodo για την ανάρτηση των κειμένων των παιδιών. Η έρευνα στο διαδίκτυο απέδωσε

καρπούς οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν στη συνέχεια, αφού είχαν άμεση συνάφεια με το πνεύμα του project.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου αξιοποίησε δυο εβδομάδες και τις ώρες των Κειμένων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Το σενάριο διατρέχει την ύλη της γλώσσας της Α΄ Γυμνασίου κάθετα και ο εκπαιδευτικός που θα κληθεί να το εφαρμόσει καλό είναι γνωρίζει το σύνολο της διδασκόμενης ύλης, για να μην νιώθει ενοχές για την κάλυψή της. Καλό είναι πάντως να έρθει σε συνεννόηση με τους διδάσκοντες των υπολοίπων τμημάτων και να τους εξηγήσει την πορεία που θα ακολουθήσει. Η υλοποίηση απαιτεί διάθεση και προσεκτικό αρχικό σχεδιασμό, για να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι τόσο ενδιαφέρουσες και ευχάριστες δραστηριότητες. Οι ομάδες βαθμολογήθηκαν από άριστα έως πολύ καλά για την προσπάθεια, αλλά και τα παραγόμενα κείμενα. Το πολύ ευχάριστο για τη διδάσκουσα ήταν και τα πολύ καλά αποτελέσματα στις τελικές εξετάσεις που πέτυχαν τα παιδιά τόσο στο μάθημα της γλώσσας όσο και στη Λογοτεχνία.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γεωργακοπούλου, Α. & Δ. Γούτσος. 1999. *Κείμενο και Επικοινωνία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ζάγκα, Ε. 2009. Η διδασκαλία της γλώσσας για ακαδημαϊκούς σκοπούς: ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου. Στο *Πρακτικά πανελληνίου συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή: Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας (ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)*, επιμ. Κ. Ντίνας, Α. Χατζηπαναγιωτίδου, Α. Βακάλη, Τ. Κωτόπουλος & Α. Στάμου
<http://linguistics.nured.uowm.gr/Nimfeo2009/praktika/files/down/kiriaki/aithusa3>

[/Zaga.pdf](#)

Johns, A. M. 2002. Introduction: Genre in the classroom. Στο *Genre in the Classroom: Multiple Perspectives*, επιμ. A. M. Johns, 3-13. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Καΐρης, Α., Δ. Καμαρούδη, Ε. Λαλιώτου, Δ. Λαμπρινίδης, Μ. Νέζη, Ευ. Παππά, Δ. Τριαντοπούλου & Κ. Τρίμη-Κύρου. 2009. Καινοτόμες δραστηριότητες με την αξιοποίηση του Web2.0. Μαθητικό περιοδικό σε περιβάλλον Wiki. Στα *Πρακτικά του 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ: Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδακτική Πράξη*. (Σύρος, 8-10 Μαΐου 2009).

http://www.epyna.eu/agialama/synedrio_syros_5/web2.htm

Kalantzis, M. & B. Cope. 2001. Πολυγραμματισμοί. Στο *Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός για τη Γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e2/index.html

Κουτσογιάννης, Δ. 2010. Τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα παραγωγής λόγου. Στο *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης. Τεύχος 3: Κλάδος ΠΕ02*, 190-216. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ.

Kress G. & T. Van Leeuwen. 1996. *Reading images: The grammar of visual design*. Λονδίνο: Routledge.

Lambert, J. 2010. *Digital Storytelling Cookbook*. Berkeley: Center for Digital Storytelling. <http://www.storycenter.org/storage/publications/cookbook.pdf>

Lave, J. & E. Wenger. 1991. *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge UK: Cambridge University Press.

Macken-Horarik, M. 2000. Γλωσσική αγωγή στη Β/θμια εκπαίδευση στην Αυστραλία: Μια συστημική λειτουργική οπτική. *Γλωσσικός Υπολογιστής* 2: 73-95. <http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/articles/horarick/index.htm>

- Matthews-DeNatale, G. 2008. *Digital storytelling: Tips and resources*. Βοστόνη: Simmons College. <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/eli08167b.pdf>
- Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών. *Φιλολόγος* 113: 405-414.